

Õiguskantsleri Kantselei

Pr Katrin Rehema
Eesti Arstide Liit
katrin.rehema@arstide.liit.ee

Teie 14.06.2018 nr

Meie 15.06.2018 nr 14-1/180848/1802774

Sundravi

Austatud pr Rehema

Olukord SA Viljandi Haigla sundravi patsientidega on olnud halb pikemat aega. Õiguskantsleri 2015. aasta [kontrollkäigu kokkuvõtte](#) järeldustes on osutatud nii ülerahvastatusele, kehvadele olmetingimustele, personali nappusele, turvateenuse puudumisele kui privaatsuse probleemile. Kiri oli adresseeritud ka tervise- ja tööministrile ning teadmiseks Terviseametile. Ülerahvastatuse mure ei olnud kadunud ka [2017. aasta mais](#), mil Viljandi Haigla psühhiaatrikliinikus olid 12 sundravi patsienti paigutatud pikaravi osakonda, kuna sundravi osakonnas ei jätkunud neile ruumi. Nagu näha, ei ole haiglal olnud võimalik kahjuks olukorda tunduvalt parandada ja kui üks patsientidest asus probleemsemalt käituma, tekkisid suuremad raskused.

Probleemi tuum ei näi olevat õigusliku baasi puudumises (mis kahtlemata väärrib ka täiendamist), vaid ressursside nappuses, mida ei ole mitmete aastate vältel õnnestunud leida. Õiguskantsleril on veelkord võimalik juhtida valitsuse ja eriti tervise- ja tööministri tähelepanu sundravi rahastamisele.

Olukorra lahendamiseks on ilmselt erinevaid võimalusi. Teiste patsientide ja ka töötajate õiguste kaitseks nende filmimise ja filmitu internetis avaldamise vastu saab haigla kasutada psühhiaatrilise abi seaduse (PsAS) meetmeid. PsAS [§ 9¹](#) lg 2 annab võimaluse tervishoiuteenuse osutajal (antud juhul Viljandi Haiglal) keelata statsionaarsel psühhiaatrilisel ravil viibival isikul vallata ravil aineid või esemeid, mis kujutavad tema tervisliku seisundi tõttu ohtu tema enda või teiste isikute elule või tervisele või ohustavad oluliselt ravil viibivate isikute eraelu puutumatus. Sellisteks seadmeteks võivad olla probleemse patsiendi elektroonikaseadmed, millega ta videoklippe salvestab. Samuti lubab PsAS [§ 9²](#) tervishoiuteenuse osutajal sellise keelatud eseme valdamise kahtlusel isiku valduses olevad asjad läbi vaadata. Keelatud aine või eseme leidmisel on tervishoiuteenuse osutaja kohustatud selle eseme isiku valdusest ära võtma. Justiitsministeeriumi vanglate osakonnast oleks riigimehelik pakkuda Viljandi Haiglale infot nende kogemusest vanglates mobiiltelefonide jms keelatud esemete leidmisel ja abi töötajate koolitamisel. Õiguskantsler on valmis kokku viima haigla ja vanglateenistuse, et aidata haiglal tõsta võimekust leida elektroonikaseadmeid jm esemeid, millega patsient rikub teiste patsientide õigusi. Kui vanglateenistus abistamist võimalikuks ei pea, saab nõu pidada ka vanglaametnike koolitava Sisekaitseakadeemiaga, et saada teavet ja koolitust selliste esemete leidmiseks. Õiguskantsler on nõus olema abiks ka koostöö arendamisel Sisekaitseakadeemiaga.

Sundravile võivad sattuda ohtlikud ja ettearvamatu käitumisega inimesed, ja seega ohustada ka meedikuid. Sotsiaalministri vastava [määruse](#) § 2 lg 3 ja lg 4 sätestavad, et tervishoiuteenuse osutaja tagab turvateenuse olemasolu statsionaarse psühhiaatrilise sundravi osakonnas või palatiplokis ning

et sundravi osakonna või palatiploki ruumides peab tervishoiuteenuse osutaja võtma kasutusele füüsilised ja organisatoorsed turvameetmed, mis vähendavad ohtlike tegude toimepanemise riski ja takistavad ravialuse omavolilist lahkumist osakonnast või palatiplokist. Määruse § 4 lg 3 sätestab, et sundravi osutava tervishoiuteenuse osutaja töökorraldus peab tagama sundravialuste tugevdatud järelevalve vähendamaks ohtlike tegude toimepanemise riski ja takistamaks ravialuse omavolilist lahkumist. Seega kehtiv õigus võimaldab julgeoleku tagamiseks kaasata ka turvateenuse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek-Ivar Määrits
kontrollkäikude osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel